

Эрүүл мэндийн сайд, Хөдөлмөр нийгмийн хамгааллын сайдын

2021 оны 12 дугаар сарын 09 өдрийн А/758, А/197

дугаар хамтарсан тушаалын нэгдүгээр хавсралт

ДААТГУУЛАГЧ (ИРГЭН)-ИЙН ХӨДӨЛМӨРИЙН ЧАДВАР АЛДАЛТЫГ ТОГТООХОД БАРИМТЛАХ

ЕРДИЙН ӨВЧНИЙ ЖАГСААЛТ, ХУВЬ ХЭМЖЭЭ, ХУГАЦАА

№	Өвчний нэр	Үе шат	код	Өвчний хэмжээ	Хувь	Хугацаа	Хөдөлмөрийн нөхцөл солих, ажлын цаг хорогдуулах эсэх
1.ХАЛДВАРТ ӨВЧИН							
Амьсгалын эрхтний сүрьеэ							
1.1	а/Амьсгалын эрхтний сүрьеэгийн хүнд, хүндэвтэр хэлбэр зурх судасны дутагдлын II, III үе	намжмал үе	Сэдрэлийн ба	A15	80	2 жил	
	б/Уушги болон бусад эрхтэнд сүрьеэ өвчний улмаас мэс засал хийлгэсэн			A15	70	хүртэлх	2 жил
Уушгины бус эрхтний сүрьеэ							
1.2	Сүрьеэгийн мэнэн идэвхтэй үедээ ба өвчилсний дараах үед тэнцвэр, хараа, сонсгол, хөдөлгөөний эрхтний үлдэц өөрчлөлтийн аль нэг илэрсэн бол	намжмал үе	Сэдрэлийн ба	A17	80	2 жил	
1.3	а/Өвдөг, түнх, тохой, мөрний үеийн сүрьеэгийн хүндрэлийн улмаас үеийн хөдөлгөөн бүр мөсөн буюу 2/3 нь хязгаарлагдсан бол	намжмал үе	Сэдрэлийн ба	A18	70	2 жил	
	б/Нурууны сүрьеэ (хүзүү, сээр, бүсэлхий, ууцны нугалам)-ын улмаас нурууны үеийн хөдөлгөөн 2/3-оос дээш хязгаарлагдаж хөдөлгөөнгүй болсон, аль нэг мөчид саажилт үүссэн бол			A18	70	2 жил	
Эмэнд тэсвэртэй сүрьеэ							
1.4	а/Амьсгалын ба бусад эрхтний эмэнд тэсвэртэй сүрьеэ (ЭТС)-ийн улмаас эмчлэгдэж байгаа болон эмчилгээний дараах үе	намжмал үе	Сэдрэлийн ба	A19	A15-	80	2 жил
1.5	б/Амьсгалын болон бусад эрхтний маш олон эмэнд тэсвэртэй сүрьеэгийн (МОЭТС) бүх тохиолдол	намжмал үе	Сэдрэлийн ба	A19	A15-	90	хүртэлх 5 жил
1.6				а/ХДХВ-ийн халдварын эмнэлзүйн I-II үе шат	B20	60	2 жил
				б/ ХДХВ-ийн халдварын эмнэлзүйн III үе шат		70	2 жил
				в/ ХДХВ-ийн халдварын эмнэлзүйн IV үе шат- ДОХ		80	2 жил
1.7	Бруцеллөз			а/Эзэнгшил хагас алдсан өөртөө үйлчлэх чадвартай (остеоартит, остеоартроз, спондилит) спондилёз, коксартроз)	A23	50	1 жил
				б/Эзэнгшил бүрэн алдсан, өөртөө үйлчлэх чадвартай (фиброз, анкилоз, үеийн хэлбэр, бүтэц алдагдаж эргэшгүй өөрчлөлттэй) бруцеллөзөний ийдлсийн шинжилгээ сөрөгжсөн буюу үлдэц хэлбэртэй		70	2 жил
				в/Эзэнгшил бүрэн алдсан, өөртөө үйлчлэх чадваргүй		80	Хугацаагүй
1.8	энцефалит	Хачигт саажилт, үлдэц хэлбэр	Эрхтэн тогтолцооны	B88	80	Хугацаагүй	
2.СЭТГЭЦ, ЗАН ҮЙЛИЙН ЭМГЭГ							
Сэтгэцийн органик ба шинж тэмдгийн эмгэг							
2.1		Альцгеймер өвчний тэнэгрэл, судасны гаралтай өвчний тэнэгрэл, пикийн, хантингтон өвчний тэнэгрэл, халдварын шалтгаант, тархины гэмтлийн шалтгаант, эпилепсийн үеийн тэнэгрэл		а/Хэсэгчилсэн тэнэгрэлд орж бусдын асрамж шаардлагатай бол	F00 F01 F02 F02.2 F02.8	80	2 жил
				б/Бүрэн тэнэгрэлд орж бусдын байнгын асрамж шаардлагатай бол		90	Хугацаагүй
Тархины гэмтэл ба үйлийн хямрал, бие махбодийн өвчний шалтгаант сэтгэцийн бусад эмгэг							
2.2	Органик галлюциноз, органик кататоник, органик дэмийрэл, органик сэтгэл цочирдлын эмгэг	Хий үзэгдэл, кататони, дэмийрэл, сэтгэл хөдлөлийн шинжүүд илэрч, дахилттай бол		F06.0 F06.1 F06.2 F06.3	70	2 жил	
Тархины өвчин, гэмтэл, үйл ажиллагааны хямралын шалтгаант бие хүний зан үйлийн эмгэг							
2.3	органик эмгэг	Бие хүний		а/Зан төрхийн тод өөрчлөлттэй, танин мэдэхүй, сэтгэхүй, хэл ярианы өөрчлөлттэй хавсарсан бол	F07.0	60	1 жил
						б/Зан төрхийн болон танин мэдэхүй, сэтгэхүй, хэл ярианы гүнзгий өөрчлөлттэй бол	70
2.4	Тархины өвчин, гэмтэл, үйл ажиллагааны шалтгаант бие хүний ба зан төрхийн бусад органик эмгэг			а/Зан төрхийн мэдэгдэхүйц өөрчлөлттэй, эмэнд дарагддаггүй уналт таталттай бол	F07.8	60	1 жил
				б/Зан төрхийн гүнзгий өөрчлөлттэй, эмэнд дарагддаггүй уналт таталттай бол		70	2 жил
				в/Зан төрхийн гүнзгий өөрчлөлттэй, ухаамсарт ухаан бүрхтэн балартал, солиорол бүхий уналт таталттай бол		80	2 жил
Сэтгэц идэвхт эм, бодисын шалтгаант сэтгэц, зан үйлийн эмгэг							
2.5	Архи, опийдын, каннабиноидын, тайвшруулах найрсуулах бодисын, кокаины, сэргээгч эм бодисын, хий үзэгдэл үүсгэгч эм бодисын, дэгдэмхий уусгагч бодисын, олон төрлийн сэтгэц идэвхт бодисыг хослуулан хэрэглэсний улмаас үүсэх сэтгэцийн болон зан үйлийн эмгэг	Архи, опийдын, каннабиноидын, тайвшруулах найрсуулах бодисын, кокаины, сэргээгч эм бодисын, хий үзэгдэл үүсгэгч эм бодисын, дэгдэмхий уусгагч бодисын, олон төрлийн сэтгэц идэвхт бодисын шалтгаант солиорол (паранойд) хоорондоо богино хугацааны давтамжтай эсвэл тэнэгрэл илэрсэн бол		F10 F11 F12 F13 F14 F15 F16 F18 F19	70	2 жил	
Шизофрени, шизофренийн хэв шинжит ба дэмийрэх эмгэг							
		а/Солиорол (хий үзэгдэл, дэмийрэл, паранойд, Кандинский-Клеромбо, гебэфрени, кататони, сэтгэл гутралын)–ын шинжүүд тод, эмчилгээний үр дүнд засарсан хэдий ч орчиндоо дасан зохицох чадвар буурсан бол			60	1 жил	

		б/Солиорол (хий үзэгдэл, дэмийрэл, паранойд, Кандинский-Клеромбо, гебефрени, кататони, сэтгэл гутралын) шинжүүд тогтвортой тод илэрч, өвчин дахих бүрт негатив шинжүүд ихэсч байгаа боловч засрал сайжралд ордог бол	F20.1 F20.2 F20.3 F20.4 F20.5 F20.6 F20.8	70	2 жил	
		в/Солиорол (хий үзэгдэл, дэмийрэл, паранойд, Кандинский-Клеромбо, гебефрени, кататони, сэтгэл гутрал, парафрени)-ын шинжүүд бүдэг буюу үлдэц хэлбэрээр тогтвортой негатив шинжүүдийн суурин дээр илэрч, засрал сайжралд ордоггүй бол		80	2 жил	
		г/Өвчний төгсгөлийн үе буюу шизофренийн негатив, позитив шинжийн аль аль нь арилахгүйгээр илэрч, бие даан амьдрах чадваргүй, бусдын хараа хяналт, асрамж шаардлагатай бол		100	Хугацаагүй	
2.7	Шизофренийн хэв шинжит эмгэг	а/Этгээд төрх, ер бусын итгэл үнэмшил, хачин бодол санаа, сенестопати, дереализаци, деперсонализаци, дисморфофоби, үл ялиг зовлонт үзэгдэл шинжүүд тод, солиорлын шинжүүд бүдэг илэрч, орчиндоо дасан зохицох чадвар буурсан бол	F21	60	1 жил	
		б/Этгээд төрх, ер бусын итгэл үнэмшил, хачин бодол санаа, сенестопати, дереализаци, деперсонализаци, дисморфофоби, үл ялиг зовлонт үзэгдэл шинжүүд тод, солиорлын шинжүүд тод илэрч байгаа боловч засрал сайжралд ордог бол		70	2 жил	
		в/Этгээд төрх, ер бусын итгэл үнэмшил, хачин бодол санаа, сенестопати, дереализаци, деперсонализаци, дисморфофоби, үл ялиг зовлонт үзэгдэл шинжүүд тод, солиорлын шинжүүд бүдэг илэрч байгаа боловч засрал сайжралд ордоггүй бол		80	2 жил	
		г/Өвчний төгсгөлийн үе буюу үлдэц бүхий шинжтэй, бие даан амьдрах чадваргүй, бусдын хараа хяналт, асрамж шаардлагатай бол		90	Хугацаагүй	
2.8		а/Солиорол (системчлэгдсэн дэмийрэл)-ын шинжүүд тод илэрч, орчиндоо дасан зохицох чадвар буурсан бол		60	1 жил	
		б/Солиорол (системчлэгдсэн дэмийрэл)-ын тод илэрч байгаа боловч засрал сайжралд ордог бол		70	2 жил	
		в/Солиорол (системчлэгдсэн дэмийрэл)-ын тод илэрч байгаа боловч засрал сайжралд ордоггүй бол		80	2 жил	
		г/Өвчний төгсгөлийн үе буюу солиорол (системчлэгдсэн дэмийрэл) тод илэрч бие даан амьдрах чадваргүй, бусдын хараа хяналт, асрамж шаардлагатай бол		90	Хугацаагүй	
Шизоаффе́ктив эмгэг						
2.9	Шизоаффе́ктив эмгэгийн сэтгэл хөөрөх, гутрах, холимог хэлбэр	а/Шизоаффе́ктив эмгэгийн солиорол (сэтгэл цочирдол, хий үзэгдэл, дэмийрэл, кататоник) бүхий сэтгэл хөөрөх, гутрах, холимог шинжүүд дахин давтагдан илэрч буй бол	F25.1 F25.2	60	1 жил	
		б/Шизоаффе́ктив эмгэгийн солиорол (сэтгэл цочирдол, хий үзэгдэл, дэмийрэл, кататоник) бүхий сэтгэл хөөрөх, гутрах, холимог шинжүүд ээлжлэн тасралтгүй илэрч буй бол		70	2 жил	
Сэтгэл цочирдлын хоёр туйлт эмгэг						
2.10	Солиорлын шинж тэмдэгтэй сэтгэл хөөрөл, гутрал, холимог шинж бүхий хоёр туйлт сэтгэл цочирдох эмгэг, сэтгэл гутрах дахилтат үечилсэн эмгэг	а/Сэтгэл цочирдлын хоёр туйлт (сэтгэл хөөрөл, сэтгэл гутрал, холимог шинж) сэтгэл гутралын дахилтат эмгэг 6 сараас дээш хугацаанд дахиж буй бол	F31.5 F31.6 F33.1 F33.2 F33.3	60	1 жил	
		б/Сэтгэл цочирдлын хоёр туйлт (сэтгэл хөөрөл, сэтгэл гутрал, холимог шинж) сэтгэл гутралын дахилтат эмгэг 6 сараас доош хугацаанд дахиж, олон жилээр үргэлжилж буй бол		70	2 жил	
Стрессстэй холбоотой неврозын болон биеийн хэлбэрийн эмгэгүүд						
2.11	Айдаст сэтгэл түгших, үл ялиг зовлонт үзэгдлийн, дасан зохицохуйн, диссоциатив, биеийн хэлбэрийн, мэдрэл сульдах эмгэгүүд	а/Эмчилгээний үр дүнд сайжрал авдаг боловч мэргэжлийн ажлаа хийх боломжгүй болсон бол	F42 F43 F44 F45 F48	-	-	Хөдөлмөрийн нөхцөл солих
		б/Эмчилгээний үр дүнд сайжрал авахгүй, хоёр жилээс дээш хугацаагаар үргэлжилсэн, ужиг явцтай бол		50	жил	3 хүртэлх
Насанд хүрэгчдийн бие хүний зан үйлийн эмгэгүүд						
2.12	Бие хүний паранойд, шизоид, диссоциатив, сэтгэлийн хөдөлгөөний тогтворгүй, истерийн, ананкаст, хараат, холимог ба бусад эмгэг	Бие хүний эмгэгүүд эзэнгшил алдагдалт 4-6 сар үргэлжилсэн тохиолдолд	F60.1 F60.2 F60.3 F60.4 F60.5 F60.7 F61.0	50	1 жил	
Оюуны хомсдолын эмгэг						
2.13	Оюуны хөнгөн хомсдол	Оюуны хөнгөн хомсдол (IQ-50-69)/Насанд хүрсэн хүний сэтгэл зүйн нас 9-12 насны хүүхдийнхтэй ижил түвшний хөгжилтэй/	F70	60	1 жил	
2.14	Оюуны хүндэвтэр хомсдол	Оюуны хүндэвтэр хомсдол (IQ 35-49) /Насанд хүрсэн хүний сэтгэл зүйн нас 6-9 насны хүүхдийнхтэй ижил түвшний хөгжилтэй/	F71	70	2 жил	
2.15	Оюуны хүнд хомсдол	Оюуны хүнд хомсдол (IQ 20-34) /Насанд хүрсэн хүний сэтгэл зүйн нас 3-6 насны хүүхдийнхтэй ижил түвшний хөгжилтэй/	F72	80	Хугацаагүй	
2.16	Оюуны гүнзгий хомсдол	Оюуны гүнзгий хомсдол (IQ 20 хүртэл) /Насанд хүрсэн хүний сэтгэл зүйн нас 3 наснаас бага хүүхдийнхтэй ижил түвшний хөгжилтэй/ байнгын гардан асаргаа шаардлагатай бол	F73	90	Хугацаагүй	

2.17	Аутизмын хүрээний эмгэгүүд	Нийгмийн харилцаанд оролцох чадвар сул, бусдын хараа хяналт, асрамж шаардлагатай бол	F84.2 F84.5	F84.0	80	2 жил	
3. ДОТРЫН ӨВЧНҮҮД							
	Зүрхний архаг дутагдал (атеросклероз, зүрхний шигдээс, кардиомиопати, артерийн гипертензи, хэрэх, зүрхний төрөлхийн ба бусад олдмол эмгэг хамаарна)	а/ЗАД-ын "С" шат, диаistolын дутагдал, ачаалал даах чадвар буурсан, зүрхний хэт авиан шинжилгээгээр зүрхний бүтцийн өөрчлөлттэй EF=41-49%, A/E450 пг/мл байх		150	60	1 жил	
		б/ЗАД-ын "D" шат, ЦЭД IV систолын дутагдал ачаалал даах чадвар буурсан, зүрхний хэт авиан шинжилгээгээр зүрхний бүтцийн өөрчлөлттэй EF≤40% ба натри хөөгч пептидийн сорилоор NT- pro BNP >1800 пг/мл байх		150	80	2 жил	
3.2	Артерийн гипертензи	а/Бөөрний архаг дутагдлын II үе шат тархины цусан хангамжийн архаг дутагдал		110	60	1 жил	
		б/Бөөрний архаг дутагдлын III үе шат. нүдний угт торлог бүрхэвчийн хаван, ховхролт үүссэн, тархинд цус харваж, саажилт үлдсэн		110	70	2 жил	
		в/Хоруу явцтай эмэнд тэсвэртэй артерийн гипертензи		110	60	1 жил	
3.3	Зүрхний ишеми өвчин, Цээжний бах	а/Цээжний тогтвортой бах үйл ажиллагааны III зэрэг: зүрхний ачаалалтай сорилоор үйл ажиллагааны зэрэг нотлогдсон байх, титэм судасны зураг авах шинжилгээгээр титэм судас 50-75%- ийн нарийсалтай байх		120	60	1 жил	
		б/Цээжний тогтвортой бах үйл ажиллагааны IV зэрэг: тайван үеийн ЗЦБ-д ишемийн шинж илэрсэн байх, титэм судасны зураг авах шинжилгээгээр олон титэм судас > 75%-ийн нарийсалтай байх, эмийн эмчилгээ үр дүнгүй байх		120	70	2 жил	
		в/Титэм судсан дотуурх эмчилгээний дараа цээжний бах дахих: титэм судасны стент тавиулсаны дараа ЗЦБ-т ишемийн өөрчлөлт арилахгүй байх эсвэл шинээр илрэх, титэм судасны зураг авах шинжилгээгээр титэм судасны нарийсал дахин илрэх		120	70	1 жил	
3.4	Зүрхний шигдээс	а/Хүндрэлгүй, дунд зэргийн эрсдэлтэй: ST сегмент өргөгдсөн шигдээсийн онош ЗЦБ, ЗХАШ-р нотлогдох, ST сегмент өргөгдөөгүй шигдээс, шигдээсийн онош ЗЦБ ба тропонины сорилоор нотлогдох		121	55	1 жил	
		б/Хүндрэл илэрсэн эрсдэлийн зэрэг өндөр байх: шигдээсийн хүндрэл маш өндөр эрсдэл нотлогдсон байх		121	70	2 жил	
3.5	Хүнд хэлбэрийн түр зуурын муужралт (синкопи) өгдөг хэм алдагдлууд	а/Пароксизмал тахикарди, тосгуур ховдлын хориг III зэрэг, синусын зангилааны сулралын хам шинж, эмийн эмчилгээнд үр дүнгүй тосгуурын жирвэгнээ 12 сарын дотор багадаа 3 удаа муужирч унасан		144	60	1 жил	
		б/Электростимулятор тавигдсаны дараах үе		144	50	жил	1 хүртэлх
3.6	Халдварт эндокардит	Тархи, зүрх бөөр дэлүүнд хүндрэл өгсөн		133	60	1 жил	
3.7	Зүрхний төрөлхийн ба олдмол гажиг	а/Ачааллын хөхрөлттэй: баруунаас зүүн тийш цусны урсгал илэрсэн, ачаалал ≤ 5 MET		105	50	1 жил	
		б/Насанд хүрэгсдийн төрөлхийн гажиг засах мэс заслын эмчилгээний дараа (PASP)					